

Роль інформаційних технологій в формуванні конкурентних переваг промислових підприємств

О.М.Ткаченко

Національний університет харчових технологій

Беззаперечною умовою забезпечення ефективного розвитку підприємства є формування його конкурентних переваг. Під конкурентними перевагами підприємства ми розуміємо такі позитивні характеристики підприємства, що надають йому можливості отримувати більш високий та стабільний економічний ефект та завойовувати більшу частку ринку в порівнянні з конкурентами.

В сучасних умовах розвитку світових ринків ключовим фактором, що визначає конкурентоспроможність підприємства, виступає наявність у нього унікального інформаційного ресурсу.

Інформаційний ресурс існував завжди, але не розглядався, ні як економічна, ні як інша категорія. Ніхто спеціально про нього не говорив і тим більше не вводив ніяких визначень, хоча з політичної та військової точок зору значимість національних інформаційних ресурсів усвідомлювалась вже багато століть, а економічний аспект став усвідомлюватись лише в останній чверті ХХ століття.

Тлумачний словник з основ інформаційної діяльності подає таке роз'яснення: інформаційні ресурси – це результат об'єктивного цілеспрямованого відображення закономірностей та фактів реалізації будь-яких процесів, що відбуваються в суспільстві та в навколишньому середовищі. Вони складають сукупність наукових знань, зафіксованих на паперових та інших носіях, що зберігаються в довідково-інформаційних фондах органів НТІ та бібліотек [3, с. 57].

Досить актуальним постає питання використання в економічних процесах взагалі та на окремих підприємствах зокрема, інформаційних технологій.

Сучасні інформаційні технології представляють собою комп'ютерну обробку інформації, використовуючи заздалегідь відпрацьовані алгоритми; зберігання великих об'ємів інформації на різних носіях і передачу інформації на будь-які відстані в гранично мінімальний час. В економіці і бізнесі інформаційні технології застосовуються для обробки, сортування і агрегації даних, для організації взаємодії учасників процесу і обчислювальної техніки, для задоволення інформаційних потреб, для оперативного зв'язку тощо.

За визначенням М.Портера, інформаційна технологія – це щось більше, ніж просто комп'ютери. Сьогодні інформаційну технологію слід представляти ширше, включаючи в це поняття і власне інформацію, яка створюється і використовується в бізнесі, і широкий спектр близьких, зв'язаних технологій обробки інформації. Окрім комп'ютерів, інформаційна технологія включає устаткування розпізнавання даних, технології комунікацій, автоматизацію підприємств і інші апаратні засоби, супутні послуги. [3, с. 108]

Інформаційні технології можуть бути конкурентною перевагою, але лише тоді, коли з їх допомогою можна вирішити актуальне бізнес-завдання з такою результативністю і ефективністю, яку неможливо отримати іншими доступними засобами (наприклад, організаційними, технічними, мотиваційними і ін.). [1, с.57]

Наявність інформаційних технологій дає чимало переваг підприємствам. Однак, все ж таки вагоме значення в бізнес-процесі має і людський фактор.

Стандартизована інформація та знання перестають бути джерелом конкурентних переваг. Важливу роль починає вигравати знання, яке не так легко передавати. Його прийнято називати неявне або приховане знання. Така специфічна інформація, доступна для окремих організацій, і є основою конкурентних переваг майбутнього. Прихованими знаннями буде та інформація, яку складно представити на папері або іншим способом. До прихованих знань належить інтуїція, ідеали, цінності і навіть емоції окремого індивіда, що мають значущість для ухвалення економічних рішень. [2, с. 74]

Не дивлячись на великі переваги використання в бізнес-процесі інформаційних технологій, їх впровадження сильно стримується рядом чинників. Перша і основна причина – висока вартість всіх інноваційно-інформаційних пропозицій. Багато суб'єктів господарювання обмежено у власних фінансових ресурсах, а зовнішні джерела є недоступними.

Крім того, перед компаніями, які добилися конкурентної переваги за допомогою інформаційних технологій, виникає питання про забезпечення їх підтримки. Інформаційне середовище розширюється, ускладнюються процеси, збільшується складність функціонування ІТ-систем, відповідно і зростають витрати на підтримку функціонування інформаційного забезпечення.

З цього точки зору, інформаційні технології розглядаються, як фактор, що гальмує розвиток підприємства, оскільки їх важно впроваджувати и модифікувати, вони складні в управлінні і вимагають чимало затрат на модифікацію та підтримання. Тому основними користувачами сучасних інформаційних розробок залишаються великі суб'єкти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Николас Дж. Карр. Блеск и нищета информационных технологий: Почему ИТ не являются конкурентным преимуществом. – М.: Издательский дом "Секрет фирмы", 2005. – 176.
2. Плєскач В.Л. Інформаційні системи і технології на підприємствах /Підручник. В.Л. Плєскач, Т.Г.Затоначька. – К.: Знання, 2011. – 718 с.
3. Портер М. Конкуренция, обновленное и расширенное издание / Майкл Э. Портер. – М.: Вильямс, 2010. – 592 с.
4. Толковый словарь по основам информационной деятельности / Под ред. проф. Н.Н.Ермошенко.-К.:УкрИНТЭИ, 1995.-252 с.